

Öğrenci rehberlik hizmetlerinin yönetilmesine dair okul yöneticilerinin değerlendirmeleri

Mülkiye Yeşilkaya¹, Emrah Tuna², Musa Bayhan³, Yüksel Kurt⁴

DOI 10.5281/zenodo.10547304

Özet

Bu araştırmanın amacı, öğrenci rehberlik hizmetlerinin yönetilmesine dair okul yöneticilerinin değerlendirmelerini incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı olarak "betimsel fenomenolojik desen" kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 18 orta okul yöneticisi oluşturmuştur. Çalışma grubu, kolayda örnekleme kullanılarak seçilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan açık uçlu sorulardan oluşan bir yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler, katılımcılar ile yapılan yüz yüze görüşmelerle gerçekleştirilmiştir. Çalışma verileri temalar ve kodlar vasıtası ile içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. Çalışma, okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik hizmetlerinde karşılaştıkları zorlukları ve bu zorlukları aşma stratejilerini ortaya koymaktadır. Özellikle sınırlı bütçe, kaynak ve personel eksikliği gibi sorunlar, öğrenci rehberliği alanında etkili hizmet sunumu için temel engelleri oluşturmaktadır. Okul yöneticileri, teknoloji entegrasyonu, kaynak paylaşımı ve öğrenci ihtiyaçlarına odaklanan programlar gibi çözüm stratejileriyle bu zorlukları aşmaya çalışmaktadır. Ayrıca, öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarıları ölçmek için kriterlere dayalı başarı ölçümü stratejileri, öğrenci-veli memnuniyeti ve etkileşim gibi faktörleri içermektedir. Okul yöneticileri, akademik başarı odaklı düzenlemeler ve katılımı artırıcı düzenlemeler yaparak öğrenci rehberlik programlarının etkinliğini değerlendirip iyileştirmektedirler.

Anahtar Kelimeler: öğrenci, rehberlik, okul yöneticisi

School administrators' evaluations on the management of student guidance services

Abstract

This study aims to examine the evaluations of school administrators on the management of student guidance services. The study used "descriptive phenomenological design" as a qualitative research approach. The study group consisted of 18 school administrators. The study group was selected using convenience sampling. A semi-structured interview form consisting of open-ended questions created by the researchers was used as a data collection tool. The interviews were conducted face-to-face with the participants. The study data were analysed by content analysis through themes and codes. The study reveals the challenges school administrators face in student guidance services and their strategies to overcome them. In particular, problems such as limited budget, lack of resources and personnel constitute the main obstacles to effective service delivery in student guidance. School administrators try to overcome these challenges through solutions such as technology integration, resource sharing, and programs focusing on student needs. In addition, criteria-based success measurement strategies to measure success in student guidance services include factors such as student-parent satisfaction and interaction. School administrators evaluate and improve the effectiveness of student guidance programs by making academic achievement-oriented arrangements and arrangements to increase participation.

Keywords: student, guidance, school administrator

¹ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, karnapoglu@yahoo.com

² Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, tunaemrah71@gmail.com

³ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, bayhan16@hotmail.com

⁴ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, kurtyuksel1907@gmail.com

Giriş

Yirmi birinci yüzyılda insanlık hızla gelişen ve ilerleyen bir uygarlıkla karşı karşıyadır. İnsanların sahip olması beklenen beceriler de bu süreçte bir dönüşüm geçiriyor. Kadim bir kurum olan eğitim, bu dönüşümlerin gerektirdiği türden bireylerin yetiştirilmesinde etkin olmaya çalışmaktadır. Çağdaş eğitim sistemi, demokratik değerlere sahip, çok yönlü bireyler yetiştirmeye çalışmaktadır (Özdaş, Akpınar, Batdı, Karahan ve Yıldırım, 2014). Bu bireyler topluma sağlıklı bir şekilde uyum sağlayabilen, aktif bir şekilde kendini geliştirmeye çalışan, yaşam boyu öğrenme eğilimi güçlü, bağımsız düşünebilen ve farklı bakış açılarına karşı hoşgörü gösterebilen kişilerdir (Poyraz, 2006). Okullar, bu niteliklere sahip kişilerin yetiştirilmesinde önemli bir etkiye sahiptir. Okullar, öğrencilerin entelektüel gelişimlerini desteklemenin yanı sıra başarılı ve yetkin bireyler olarak yetişmelerinde de önemli bir role sahiptir. Araştırmalar, geleneksel eğitim algısının akademik başarıya yüksek değer verdiğini, ancak kişisel gelişimi kolaylaştırmada, davranışlarda istenen değişiklikleri teşvik etmede ve bireyin kendine özgü yeteneklerini ve ilgi alanlarını geliştirmede başarısız olduğunu göstermiştir (Yeşilyaprak, 2016). Eğitim kavramının iki ana yönü vardır: öğretim ve yönetim hizmetleri. Ancak modern zamanlarda eğitim, öğrenci kişilik hizmetlerinin sağlanmasını da içermektedir (Kepçeoğlu, 2010). Öğrenci kişilik hizmetlerinin amacı, bireylerin eğitim sürecinden tam olarak yararlanmaları ve ilerlemelerini engelleyebilecek her türlü engelin üstesinden gelmeleri için en uygun koşulları sağlamaktır. Öğrenci kişilik hizmetlerinin kapsamı oldukça geniştir. Psikolojik danışma ve rehberlik (PDR) hizmetleri bu kapsamın önemli bir bileşenidir. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, kişilerin kişisel-sosyal, eğitsel ve mesleki gelişimlerinin yanı sıra uyum derecelerini de artırmayı amaçlamaktadır. Bu hizmetlerin sağlanması, okullarda sunulan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri ile kolaylaştırılmaktadır. Bu hizmetler, eğitsel, kişisel-sosyal ve mesleki zorluklarla ilgili danışmanlık almak isteyen öğrencilere gerekli yardımı sağlar. Bu hizmetlerde çalışan okul psikolojik danışmanları, öğrencilerin gelişimine ve ilerlemesine önemli katkılarda bulunan son derece yetenekli profesyonellerdir. Okul psikolojik danışmanları, öğrencilerin eğitim yolculuklarında eşit fırsatlar elde etmelerini ve yetenekleri ve tutkularıyla uyumlu bilinçli kariyer seçimleri yapmalarını sağlamak için danışmanlık hizmetleri sunarlar (Ültanır, 2000). Ayrıca, rehber öğretmenler/psikolojik danışmanlar öğrencilere envanterler verme, akademik başarılarını takip etme ve kariyerler ve ilgili beklentiler hakkında bireysel veya grup önerileri sunma becerisine sahiptir. Ülkemizdeki ve batı ülkelerindeki psikolojik danışma ve rehberlik süreçlerindeki gelişmeler incelendiğinde, bu faaliyetlerin ortaöğretimde diğer eğitim kademelerine kıyasla daha yaygın ve kapsamlı hale geldiği görülmektedir (Eşen, 2009). Ortaöğretim, bireyin eğitim hayatının ilk yıllarında çok önemli bir rol oynamaktadır. Çocukluk ile olgunluk arasında yer alan ve genellikle 15-18 yaşları arasını kapsayan gelişim evresi "ergenlik" olarak adlandırılır (Ercan, 2001). Ergenlik, hem fiziksel hem de duygusal değişimlerle sonuçlanan hızlı bir ilerleme ile karakterize edilir (Kılıççı, 1992). Ergenler genellikle karşılaştıkları duygusal ve akademik zorluklarla başa çıkmakta zorlanırlar. Rehberlik hizmetleri, bu dönemdeki kişilere okul ortamında sunulabilecek önemli bir yardım türüdür (Kuzgun, 2000). Bu dönemde çocuklara sağlanan danışmanlık faaliyetleri yalnızca eğitimleriyle uyumlu olmakla kalmaz, aynı zamanda gelecekte yapacakları seçimler için de önemli bir temel oluşturur. Dolayısıyla, ortaokul dönemi boyunca verilen danışmanlık hizmetleri, bireylerin sosyal, entelektüel ve mesleki gelişimlerinin desteklenmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik hizmetlerini değerlendirmesi, okul ortamlarının etkinliği ve verimliliği açısından kritik bir rol oynar. Bu tür çalışmalar, mevcut rehberlik uygulamalarının etkilerini anlamalarına olanak tanır, bu da hizmetlerin öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal gelişimine nasıl katkıda bulunduğunu belirlemelerine yardımcı olur. Ayrıca, çalışmalar okul yöneticilerine rehberlik hizmetlerini daha iyi yönetmeleri için gerekli iyileştirmeleri tanımlama ve uygulama stratejileri geliştirme imkânı sunar. Bu, öğrenci memnuniyetini artırmanın yanı sıra, velilerle daha etkili bir iş birliği kurma ve stratejik planlamada kaynakları daha etkili kullanma konularında da yardımcı olabilir. Sonuç olarak, okul yöneticilerinin rehberlik hizmetlerini değerlendirmeye yönelik çalışmalar, okul topluluklarını güçlendirmek, öğrenci gelişimini desteklemek ve kaynakları stratejik bir şekilde yönetmek adına kilit bir öneme sahiptir.

Bu araştırmanın amacı, öğrenci rehberlik hizmetlerinin yönetilmesine dair okul yöneticilerinin değerlendirmelerini incelemektir.

Araştırma soruları:

Okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetirken karşılaştıkları zorluklar ve bu zorlukları aşma stratejilerine dair görüşleri nasıldır?

Okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarılarını ölçme kriterleri ile bu başarıları artırmak için uyguladıkları stratejilere dair görüşleri nasıldır?

Okul yöneticilerinin okullarında öğrenci rehberlik programının etkinliğini değerlendirmeleri sonucunda yapılan iyileştirmelere dair görüşleri nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın deseni

Araştırma, okul müdürlerinin bakış açılarını anlamadaki doğruluk ve uygunluk algısı nedeniyle nitel bir çalışma olarak yürütülmüştür. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı olarak "betimsel fenomenolojik desen" kullanılmıştır çünkü bu desen katılımcıların fikirlerine atfettikleri önemi ve bu görüşleri nasıl ifade ettiklerini anlamaya daha uygundur (Patton, 2014; Merriam, 2013). Bu seçimin bir diğer gerekçesi de fenomenolojik tasarımın, insanların kendilerini özgürce ifade edebildikleri doğal ortamlarında fikirlerinin kesin ve kapsamlı bir şekilde yansıtılması için çok uygun olmasıdır.

Çalışma grubu (örnek)

Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Ankara'nın merkez ilçelerindeki Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı orta okullarda görev yapan 18 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Çalışmada kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Kolayda örnekleme, araştırmacının hızlı ve kolay bir şekilde ulaşabileceği katılımcıları içerir. Bu durum, araştırmacının zaman ve kaynak kısıtlamaları içinde etkili bir çalışma yapmasını sağlar. Kolayda örnekleme yöntemi, diğer örnekleme yöntemlerine göre daha düşük maliyetlidir. Katılımcıları belirleme ve veri toplama sürecini hızlandırır, böylece araştırmacının zaman ve kaynaklarını daha etkin bir şekilde kullanmasını sağlar. Bu nedenlerden dolayı kolayda örnekleme metodu tercih edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Okul müdürlerinin demografik bilgileri şu şekildedir: 18 katılımcının 10'unun erkek ve 8'inin kadın olduğu görülmektedir. Erkek katılımcı sayısı daha fazladır. Yaşları 34 ve 51 aralığında olup yaş ortalaması yaklaşık olarak 42 bulunmuştur. Kıdem yılı ise 5 ile 15 yıl aralığında olup ortalaması yaklaşık olarak 10 yıl'dır. Görev dağılımına baktığımızda, 6 okul müdürü ve 12

müdür yardımcısının bu çalışmada yer aldığı görülmekte olup, öğrenim durumu açısından, yöneticilerin büyük çoğunluğunun lisans derecesine sahip olduğu, yüksek lisans derecesine sahip yöneticilerin sayısının 8 olduğu gözlemlenmektedir.

Veri toplama araçları

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tarzı kullanılmıştır. Araştırmada vaka deseni kullanılması nedeniyle, görüşme yaklaşımı veri toplamak için en uygun yöntem olarak seçilmiştir. Görüşme yaklaşımı, araştırmacıların katılımcılarla etkileşim kurmasına, farklı durumlara uyum sağlamasına ve onların deneyimlerini ve olaylara ilişkin algılarını ortaya çıkarmasına olanak tanır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken ilgili literatür kapsamlı bir şekilde incelenmiş ve uygun sorular hazırlanmıştır. Formun giriş bölümünde araştırmanın amaçları, metodolojisi, prosedürleri, katılımcı beklentileri, gönüllü katılım ve etik kurallar hakkında kısa bir açıklama yer almıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu 4 demografik soru ve 3 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Veri toplama aracının güvenilirliğini değerlendirmek için eğitim yönetimi ve politikası alanında üç uzmana, nitel araştırma alanında bir uzmana ve iki okul müdürüne danışılmıştır.

Verilerin toplanması

Veri toplama, analiz ve yorumlama için bilgi veya veri toplama ve kaydetme sürecini ifade eder.

Çalışmanın verileri yüz yüze görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Görüşme öncesinde katılımcılarla iletişime geçilerek görüşmenin amacı hakkında bilgi verilmiş ve yaklaşık bir saat sürecek bir randevu ayarlamaları istenmiştir. 18 katılımcıyla tercihlerine uygun ortamlarda görüşmeler yapılmış ve görüşmelerden elde edilen veriler derhal yazıya dökülmüştür. Çalışma grubuyla yapılan görüşmeler herhangi bir kayıt cihazı kullanılmadan gerçekleştirilmiştir. Kapsamlı ve ayrıntılı bulgular elde edilmesi amaçlandığı için görüşmeler 35 ila 120 dakika arasında değişen sürelerde gerçekleştirilmiştir. Katılımcılarla deneyimleri, bunların arkasındaki nedenler, ilgili süreç ve katılımlarının detayları hakkında kapsamlı görüşmeler yapılmıştır. Bu, katılımcıların bakış açılarını derinlemesine anlamak için yapılmıştır.

Verilerin analizi

Katılımcılara K1, K2, K3... kimlik kodları atanmıştır. K14. Veriler betimsel analiz yaklaşımı kullanılarak incelenmiştir. Betimsel analizin ilk adımı, araştırmanın temel amacı ve alt amaçlarıyla uyumlu temaların belirlenmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Merriam (2013) ve Cresswell (2020) tarafından belirtildiği gibi, veri analizi süreci verilerin analize hazırlanmasını, kodlanmasını ve kodlanan verilere dayalı temaların belirlenmesini içerir. Araştırmanın konuları, çalışmanın alt amaçları temel alınarak oluşturulmuştur. Elde edilen veriler yazıya dökülmüş ve analiz için işlenmiştir. Daha sonra, kodlara dayalı olarak kodlar ve kategoriler oluşturulmuş ve ilgili temalarla hizalanmıştır. Araştırmacı ve uzman öğretim görevlisinin kodlamalarında uyumluluk gösteren kodlar, temaların belirlenmesinde temel olarak kullanılmıştır. Güvenirlik araştırması için katsayı hesaplamasında Miles ve Huberman (1994) tarafından oluşturulan [Güvenirlik = Görüş Birliği Sayısı / (Görüş Birliği Sayısı + Görüş Ayrılığı Sayısı) x 100] yöntemi kullanılmıştır. Hesaplamalar sonucunda güvenirlilik katsayısı %100 olarak bulunmuştur. Ayrıca, farklı özelliklere sahip katılımcıların araştırmaya dahil edilmesi, veri kaynaklarının yelpazesini genişletmeye hizmet etmekte ve böylece çalışmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini artırmaktadır. Bu yaklaşım, araştırılan olgu ya da duruma ilişkin

çeşitli bakış açılarının ve yanıtların keşfedilmesine olanak sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Çeşitliliği garanti altına almak için, farklı yaş gruplarından, deneyim düzeylerinden ve farklı kurumlardaki personel büyüklüklerinden gelen ve aynı zamanda çeşitli sayıda kurumda çalışan katılımcıların görüşlerine başvurulmuştur.

Katılımcıların açıklamalarına ve doğrudan ifadelerine yer verilmiştir. Katılımcılara Kod isimler verilmiş ve etik kurallara uygun olarak kimlikleri gizlenmiştir. Veriler, elde edilen bilgilerin yorumlanmasıyla birleştirilmiştir. Sonuçlar, temalar, kodlar kullanılarak her bir soruyu temsil eden şekilde değerlendirilmiştir.

Bulgular

Çalışmanın analiz bölümünde okul müdür ve müdür yardımcısı görevlerinde olan öğretmenlerden elde edilen veriler analiz edilerek görüşme formunda yer alan sıralama ile sunulmuştur.

Okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetirken karşılaştıkları zorluklar ve bu zorlukları aşma stratejilerine dair görüşleri

Öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetilmesine dair okul yöneticilerinin değerlendirmelerinin incelendiği çalışmanın analiz bölümünde, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan yarı yapılandırılmış görüşme formu üzerinden toplanan veriler ele alınmıştır. Bu bağlamda ilk olarak görüşme formunda bulunan *“Okulunuzda öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetirken karşılaştığınız en büyük zorluklar nelerdir ve bu zorlukları aşma stratejileriniz nelerdir?”* sorusu okul yöneticilerine sorulmuş ve katılımcıların ifadelerinden elde edilen temalar ve kodlara ait ayrıntılar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetirken karşılaştıkları zorluklar ve bu zorlukları aşma stratejilerine dair temalar ve kodlar

Temalar	Kodlar	F
Karşılaşılan Zorluklar	Sınırlı Bütçe, Kaynak ve Personel Yetersizliği	5
	Bireysel Öğrenci İhtiyaçları	4
	Öğrenci-Veli İletişimi ve Katılım Sorunları	4
	Teknolojik Gelişmeler ve Değişen Öğrenci İhtiyaçları	5
	Sosyal ve Duygusal İhtiyaçlarını Karşılayamamak	6
Çözüm Stratejileri	Teknoloji ve Yeni Eğitim İhtiyaçlarına Entegrasyon	3
	Kaynak Paylaşımı ve Gönüllü Destekler	4
	Öğrencileri Tanıma ve Kişiselleştirilmiş Rehberlik Programları	9
	Görev paylaşımı ve Meslektaşlar arası İş birliği	5
	Velilerle iletişim ve Etkileşimi Güçlü Tutmak	4

Tablo 1’de görüldüğü üzere; okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetirken karşılaştıkları zorluklar ve bu zorlukları aşma stratejilerine dair görüşleri; *“karşılaşılan zorluklar ile çözüm stratejileri”* temaları altında toplanmaktadır.

Karşılaşılan zorluklar teması altında; *“sınırlı bütçe, kaynak ve personel yetersizliği, bireysel öğrenci ihtiyaçları, öğrenci-veli iletişimi ve katılım sorunları, teknolojik gelişmeler ve değişen öğrenci ihtiyaçları, sosyal ve duygusal ihtiyaçlarını karşılayamamak”* şeklinde beş alt kod bulunmaktadır. Okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetirken karşılaştıkları zorluklar konusunda görüş bildiren katılımcılardan bazıları şunlardır;

“Öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetirken en büyük zorluk, sınırlı bütçe ve personel kaynaklarıdır. ...” (K1)

“Bireysel öğrenci ihtiyaçlarını karşılamakta yaşadığımız zorluk, her öğrencinin farklı gereksinimlere sahip olmasıdır. ...” (K2)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerinde en büyük zorluk, öğrenci sayısının fazlalığıdır. ...” (K3)

“Teknolojik gelişmelerin hızlı bir şekilde değişmesi, öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetirken karşılaştığımız bir zorluktur. ...” (K4)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerinde yaşadığımız en büyük zorluk, öğrenci ve veli iletişimini güçlendirmektir. ...” (K5)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerinde en büyük zorluk, öğrencilerin sosyal ve duygusal ihtiyaçlarını anlamak ve karşılamaktır. ...” (K6)

“Okulumuzda öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetirken karşılaştığımız en büyük zorluk, veli katılımının düşük olmasıdır. ...” (K7)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetirken yaşadığımız en büyük zorluk, öğrencilerin kariyer planlaması konusundaki eksiklikleridir. ...” (K9)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerinde en büyük zorluk, öğrencilerin sosyal sorunlarına etkili bir şekilde müdahale etmektir. ...” (K10)

“Bütün öğrencilere eşit şekilde ulaşmakta yaşadığımız zorluk, öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetirken önemli bir konudur. ...” (K11)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerinde en büyük zorluk, öğrencilerin kişisel gelişimlerini izlemek ve desteklemektir...” (K12)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerinde karşılaştığımız en büyük zorluk, öğrencilerin ruhsal sağlıklarıyla ilgili sorunları belirlemek ve müdahale etmektir. ...” (K13)

“Okulumuzda öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetirken yaşadığımız en büyük zorluk, öğrenciler arasındaki iletişim eksikliğidir. ...” (K14)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetirken karşılaştığımız en büyük zorluk, öğrencilerin ailevi sorunlarına etkili bir şekilde müdahale etmektir. ...” (K15)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerinde yaşadığımız en büyük zorluk, öğrenciler arasında sosyal uyumsuzlukları anlamak ve çözmektir. ...” (K16)

“Okulumuzda öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetirken karşılaştığımız en büyük zorluk, öğrencilerin akademik beklentileriyle başa çıkmaktır. ...” (K17)

“Bütün öğrencilere eşit hizmet sunmakta yaşadığımız zorluk, öğrenci rehberlik hizmetlerini daha erişilebilir kılmak adına teknolojik çözümler bulmaktır. ...” (K18)

Çözüm stratejileri teması altında; “teknoloji ve yeni eğitim ihtiyaçlarına entegrasyon, kaynak paylaşımı ve gönüllü destekler, öğrencileri tanıma ve kişiselleştirilmiş rehberlik programları, görev paylaşımı ve meslektaşlar arası iş birliği, velilerle iletişim ve etkileşimi güçlü tutmak” şeklinde beş alt kod bulunmaktadır. Okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetirken karşılaştıkları zorlukları aşma stratejilerinin konusunda görüş bildiren katılımcılardan bazıları şunlardır;

“...Bu zorluğu aşmak için iş birliği içinde olduğumuz paydaşlarla kaynak paylaşımı ve gönüllü destekleri değerlendiriyoruz.” (K1)

“... öğrencileri daha yakından tanımak ve kişiselleştirilmiş rehberlik programları geliştirmek için çaba harcıyoruz.” (K2)

“... öğrenci rehberlik görevlileri arasında görev paylaşımı ve önceliklendirme stratejileri uyguluyoruz.” (K3)

“... sürekli olarak güncel kalmaya yönelik eğitimler ve teknolojiyi etkili bir şekilde kullanma stratejileri belirliyoruz.” (K4)

“... düzenli iletişim kanalları oluşturarak, öğrenci-veli-okul üçgenini güçlendirmeye yönelik projeler geliştiriyoruz.” (K5)

“... öğrenci rehberlik ekiplerimizi sürekli olarak eğitiyor ve duygusal zeka odaklı programlar uyguluyoruz.” (K6)

“...aşmak için velileri rehberlik programlarına daha aktif bir şekilde dahil etmeye yönelik etkinlikler düzenliyoruz.” (K7)

“... öğretmenlerle iş birliği içinde olup, öğrenci başarılarını takip etmek için ölçme ve değerlendirme araçları kullanıyoruz.” (K8)

“...aşmak için kariyer rehberlik programlarını güçlendirmeye yönelik özel etkinlikler düzenliyoruz.” (K9)

“...sosyal hizmet uzmanlarıyla iş birliği yaparak, öğrencilere daha etkili destek sağlamayı amaçlıyoruz.” (K10)

“... aşmak için öğrenci popülasyonunu daha iyi analiz etmek ve ihtiyaçlara yönelik özel programlar geliştirmek için çaba gösteriyoruz.” (K11)

“...öğrenci portföyleri ve değerlendirme araçları kullanarak, bireysel öğrenci ilerlemesini takip etmeye yönelik stratejiler belirliyoruz.” (K12)

“... ruh sağlığı profesyonelleri ile iş birliği yaparak, öğrencilere daha etkili destek sağlama stratejileri geliştiriyoruz.” (K13)

“...öğrenci kulüpleri ve etkinlikleri aracılığıyla öğrenciler arasında etkileşimi artırmaya yönelik programlar geliştiriyoruz.” (K14)

“...öğrenci rehberlik ekiplerimizi ailelerle daha yakın bir iş birliği içine sokarak, ailelerle etkili iletişim stratejileri geliştiriyoruz.” (K15)

“... aşmak için öğrenci rehberlik programlarını daha etkili bir şekilde tasarlamak adına psikososyal destek uzmanlarından yardım alıyoruz.” (K16)

“... Bu zorluğu aşmak için öğrenci rehberlik hizmetlerini daha proaktif ve öğrenci odaklı hale getirmeye yönelik stratejiler geliştiriyoruz.” (K17)

“...dijital platformları daha etkin bir şekilde kullanarak, öğrencilere daha geniş bir kapsamda hizmet sunma stratejileri oluşturuyoruz.” (K18)

Okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarılarını ölçme kriterleri ile bu başarıları artırmak için uyguladıkları stratejilere dair görüşleri

Öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetilmesine dair okul yöneticilerinin değerlendirmelerinin incelendiği çalışmanın analiz bölümünde, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan yarı

yapılandırılmış görüşme formu üzerinden toplanan veriler ele alınmıştır. Bu bağlamda görüşme formunda bulunan “Öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarıları nasıl ölçüyorsunuz ve bu başarıları artırmak için uyguladığınız etkili stratejiler nelerdir?” sorusu okul yöneticilerine sorulmuş ve katılımcıların ifadelerinden elde edilen temalar ve kodlara ait ayrıntılar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2: Okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarılarını ölçme kriterleri ile bu başarıları artırmak için uyguladıkları stratejilere dair temalar ve kodlar

Temalar	Kodlar	f
Kriterlere Dayalı Başarı Ölçümü	Akademik Başarılar ve Davranış Değişimleri	4
	Sosyal ve Duygusal Gelişim Gözlemleri	3
	Bireysel Öğrenci Portföyleri	2
	Liderlik projeleri ve Kariyer Takibi	5
Geri Bildirim ve Uygulama Değerlendirmesi	Öğrenci-Veli Memnuniyeti ve Geri Bildirim	2
	Öğrenci Etkileşimleri ve Motivasyon Artışı	4
	Rehberlik Programlarına Katılımı ve Etkisini Değerlendirme	3

Tablo 2’de görüldüğü üzere; okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarılarını ölçme kriterleri ile bu başarıları artırmak için uyguladıkları stratejilere dair görüşleri; “kriterlere dayalı başarı ölçümü ile geri bildirim ve uygulama değerlendirme” temaları altında toplanmaktadır.

Kriterlere dayalı başarı ölçümü teması altında; “akademik başarılar ve davranış değişimleri, sosyal ve duygusal gelişim gözlemleri, bireysel öğrenci portföyleri, liderlik projeleri ve kariyer takibi” şeklinde dört alt kod bulunmaktadır. Okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarılarını ölçmede kriterlere dayalı başarı ölçümü konusunda görüş bildiren katılımcılardan bazıları şunlardır;

“Öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarıları ölçmek için öğrenci akademik başarıları, davranış değişimleri ve mezuniyet oranları gibi kriterleri kullanıyoruz. Bu verilere dayanarak rehberlik programlarımızın etkisini değerlendiriyor ve gerektiğinde iyileştirmeler yapıyoruz.” (K1)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarıları ölçmek için bireysel öğrenci portföyleri oluşturuyoruz. Bu portföylerde öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal gelişimlerini izleyerek, rehberlik müdahalelerinin etkisini değerlendiriyoruz.” (K3)

“Başarıları ölçerken öğrencilerin kariyer planlama süreçlerini takip ediyoruz. Mezuniyet sonrası öğrenci yerleşim oranları ve iş bulma başarıları gibi kariyer odaklı verileri kullanarak, rehberlik hizmetlerimizin etkisini değerlendiriyoruz.” (K4)

“Başarıları değerlendirmek için öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimine odaklanan ölçme araçları kullanıyoruz. Öğrencilerin duygusal sağlıklarını izleyerek, rehberlik hizmetlerimizin bu alandaki etkisini ölçüyoruz.” (K6)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarıları ölçerken akademik başarılarla birlikte öğrenci davranışlarını gözlemliyoruz. Bu gözlemleri kullanarak rehberlik müdahalelerimizin öğrenci davranışlarına olan etkisini değerlendiriyoruz.” (K7)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarıları değerlendirmek için mezuniyet sonrası takip çalışmaları yapıyoruz. Mezun olan öğrencilerin üniversiteye kabul oranları ve kariyer başarıları gibi verilerle, rehberlik programlarımızın etkilerini analiz ediyoruz.” (K9)

“Başarıları ölçerken öğrenci portföylerini ve öğrenci gelişim dosyalarını kullanıyoruz. Bu dosyalarla öğrencilerin bireysel gelişimlerini belirleyerek, rehberlik hizmetlerimizin bu gelişimlere olan etkisini değerlendiriyoruz.” (K10)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarıları ölçmek için mezuniyet sonrası başarı hikayelerini takip ediyoruz. Mezun olan öğrencilerin yaşamlarındaki başarıları inceleyerek, rehberlik programlarımızın uzun vadeli etkisini değerlendiriyoruz.” (K13)

“Başarıları ölçerken öğrencilerin akademik gelişimini izliyoruz. Sınav ve not verilerini kullanarak, rehberlik müdahalelerimizin öğrenci akademik başarıları üzerindeki etkisini değerlendiriyoruz.” (K14)

“Başarıları ölçerken öğrenci rehberlik hizmetlerinin öğrenci liderlik becerilerini nasıl güçlendirdiğini değerlendiriyoruz. Öğrenci liderlik projeleri ve etkinlikleri aracılığıyla öğrencilerin liderlik yeteneklerini geliştirme başarılarını izliyoruz.” (K16)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarıları değerlendirmek için öğrenci gelişim gözlemlerini kullanıyoruz. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimlerini gözlemleyerek, rehberlik programlarımızın bu alanlardaki etkilerini değerlendiriyoruz.” (K17)

Geri bildirim ve uygulama değerlendirmesi teması altında; “öğrenci-veli memnuniyeti ve geri bildirim, öğrenci etkileşimleri ve motivasyon artışı, rehberlik programlarına katılımı ve etkisini değerlendirme” şeklinde üç alt kod bulunmaktadır. Okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarılarını ölçmede geri bildirim ve uygulama değerlendirmesi konusunda görüş bildiren katılımcılardan bazıları şunlardır;

“Başarıları ölçerken öğrenci ve veli memnuniyet anketleri düzenliyoruz. Bu anketlerle öğrencilerin ve ailelerin rehberlik hizmetlerine ilişkin görüşlerini alarak, programlarımızı geliştirmek adına geri bildirimlere önem veriyoruz.” (K2)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarıları ölçmek için öğrenci katılım oranlarına ve etkinliklere olan ilgiye odaklanıyoruz. Bu verilerle rehberlik programlarımızın öğrenci ilgisini çekip çekmediğini değerlendiriyor ve gerekirse revize ediyoruz.” (K5)

“Başarıları ölçerken öğrenci başarılarına ek olarak veli katılımını da göz önünde bulunduruyoruz. Velilerin rehberlik programlarına ne kadar aktif katıldığını ve destek sağladığını değerlendirerek, programlarımızı daha etkili hale getirmeye çalışıyoruz.” (K8)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarıları ölçmek için öğrenci etkileşimlerini değerlendiriyoruz. Öğrenci-öğretmen etkileşimleri ve rehberlik hizmetlerine olan talepleri izleyerek, programlarımızın etkinliğini değerlendiriyoruz.” (K11)

“Başarıları ölçerken öğrenci rehberlik programlarının öğrenci motivasyonunu nasıl etkilediğini inceliyoruz. Motivasyon artışıyla ilişkilendirilen başarı verilerini kullanarak, rehberlik programlarımızın motivasyon üzerindeki etkisini değerlendiriyoruz.” (K12)

“Öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarıları değerlendirmek için öğrenci mentorluk programlarını kullanıyoruz. Öğrenci mentorlukları ile öğrencilerin kendi aralarındaki etkileşimleri gözlemleyerek, rehberlik programlarımızın öğrenci ilişkilerine olan etkisini değerlendiriyoruz.” (K15)

“Başarıları ölçerken öğrenci rehberlik programlarının öğrenciler arasındaki dayanışmayı nasıl artırdığını inceliyoruz. Toplumsal sorumluluk projeleri ve etkinliklerle öğrencilerin birbirleriyle olan etkileşimlerini değerlendirerek, rehberlik programlarımızın bu alandaki başarılarını ölçüyoruz.” (K18)

Okul yöneticilerinin okullarında öğrenci rehberlik programının etkinliğini değerlendirmeleri sonucunda yapılan iyileştirmelere dair görüşleri

Öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetilmesine dair okul yöneticilerinin değerlendirmelerinin incelendiği çalışmanın analiz bölümünde, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan yarı yapılandırılmış görüşme formu üzerinden toplanan veriler ele alınmıştır. Bu bağlamda görüşme formunda bulunan *“Okulunuzdaki öğrenci rehberlik programının etkinliğini değerlendirmek için hangi ölçütleri kullanıyorsunuz ve bu değerlendirmeler sonucunda yapılan iyileştirmeler nelerdir?”* sorusu okul yöneticilerine sorulmuş ve katılımcıların ifadelerinden elde edilen temalar ve kodlara ait ayrıntılar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3: Okul yöneticilerinin okullarında öğrenci rehberlik programının etkinliğini değerlendirmeleri sonucunda yapılan iyileştirmelere dair temalar ve kodlar

Temalar	Kodlar	f
Akademik Başarı Verileri Odaklı Düzenlemeler	Öğrenci Başarı Verileri ve Akademik İyileştirmeler	3
	Kariyer planlaması ve Mezuniyet Sonrası Destek	2
	Ders İçi Destek Programları, Atölye çalışmaları	2
	Öğrenci Merkezli Çeşitlilik Sunan Düzenlemeler	3
	Eğitim ve Donanım Kalitesini İyileştirmek	3
Katılımı ve Motivasyonu Artırıcı Düzenlemeler	Bireysel Rehberlik, Mentorluk Hizmetleri	4
	Öğretmen- Öğrenci, Veli Etkileşimini, İş birliğini Güçlendirmek	3
	Duygusal ve Sosyal Gelişimini Desteklemek	4
	Katılımı Artırıcı, Beklentilere Yanıt Veren Etkinlikler	4

Tablo 3’te görüldüğü üzere; okul yöneticilerinin okullarında öğrenci rehberlik programının etkinliğini değerlendirmeleri sonucunda yapılan iyileştirmelere dair görüşleri; “akademik başarı verileri odaklı düzenlemeler, katılımı ve motivasyonu artırıcı düzenlemeler” temaları altında toplanmaktadır.

Akademik başarı verileri odaklı düzenlemeler teması altında; “öğrenci başarı verileri ve akademik iyileştirmeler, kariyer planlaması ve mezuniyet sonrası destek, ders içi destek programları, atölye çalışmaları, öğrenci merkezli çeşitlilik sunan düzenlemeler, eğitim ve donanım kalitesini iyileştirmek” şeklinde beş alt kod bulunmaktadır. Akademik başarı verileri odaklı düzenlemeler konusunda görüş bildiren katılımcılardan bazıları şunlardır;

“Öğrenci rehberlik programının etkinliğini değerlendirmek için öğrenci başarı verilerini, mezuniyet oranlarını ve devamsızlık istatistiklerini kullanıyoruz. Bu değerlendirmeler sonucunda, öğrenci başarılarını artırmak adına ders içi destek programları ve bireysel rehberlik seansları gibi iyileştirmeler yapıyoruz.” (K1)

“Etkinlik değerlendirmelerinde öğrenci ve veli geri bildirimlerini göz önünde bulunduruyoruz. Geri bildirimlerle belirlenen zayıf noktalara odaklanarak, rehberlik programlarımızı daha etkili ve öğrenci odaklı hale getirmek için düzenlemeler yapıyoruz.” (K2)

“Öğrenci rehberlik programının etkinliğini ölçerken akademik başarı düzeylerini ve sınav sonuçlarını izliyoruz. Bu değerlendirmelerle belirlenen zayıf alanlarda öğrencilere ek destek sağlamak için özel programlar ve atölyeler düzenliyoruz.” (K3)

“Öğrenci rehberlik programının etkinliğini değerlendirmek için mezuniyet sonrası takip çalışmaları yapıyoruz. Bu çalışmalar sonucunda belirlenen mezun başarılarını dikkate alarak, programlarımızı kariyer planlaması ve mezuniyet sonrası destek açısından güçlendirmeye yönelik iyileştirmeler yapıyoruz.” (K5)

“Etkinlik değerlendirmelerinde öğrenci rehberlik programlarındaki teknoloji kullanımına odaklanıyoruz. Teknolojinin öğrenci katılımını artırmadaki etkilerini izleyerek, programlarımızı dijital platformlarda daha etkili hale getirmek için iyileştirmeler yapıyoruz.” (K12)

“Öğrenci rehberlik programının etkinliğini değerlendirmek için öğrenci güvenliği ve refahına odaklanıyoruz. Okul içi güvenlik önlemlerinin ve rehberlik programlarının öğrenci güvenliğine etkilerini gözlemleyerek, programlarımızı bu alanda daha güçlü hale getirmek için iyileştirmeler yapıyoruz.” (K15)

“Etkinlik değerlendirmelerinde öğrenci rehberlik hizmetlerinin çeşitliliğine odaklanıyoruz. Farklı öğrenci ihtiyaçlarına hitap eden programların etkilerini değerlendirerek, programlarımızı daha kapsayıcı hale getirmek için iyileştirmeler yapıyoruz.” (K16)

Katılımı ve motivasyonu artırıcı düzenlemeler teması altında; “bireysel rehberlik, mentorluk hizmetleri, öğretmen- öğrenci, veli etkileşimini, iş birliğini güçlendirmek, duygusal ve sosyal gelişimini desteklemek, katılımı artırıcı, beklentilere yanıt veren etkinlikler” şeklinde beş alt kod bulunmaktadır. Katılımı ve motivasyonu artırıcı düzenlemeler konusunda görüş bildiren katılımcılardan bazıları şunlardır;

“Etkinlik değerlendirmelerinde öğrenci katılım oranlarına odaklanıyoruz. Düşük katılım gösterilen alanlarda öğrenci ilgisini çekmek adına çeşitli etkinlikler düzenleyerek, rehberlik programlarımızın daha çekici hale gelmesini sağlıyoruz.” (K4)

“Etkinlik değerlendirmelerinde öğrenci mentorluk programlarına odaklanıyoruz. Mentorluk programlarının öğrenci adaptasyonu ve gelişimine olan etkilerini izleyerek, programlarımızı daha etkili kılmak için bu alandaki iyileştirmelere odaklanıyoruz.” (K6)

“Öğrenci rehberlik programının etkinliğini değerlendirmek için öğrenci portföyleri ve gelişim dosyalarını kullanıyoruz. Bu dosyalarla öğrencilerin bireysel ilerlemelerini izleyerek, rehberlik müdahalelerinin etkisini değerlendiriyor ve gerektiğinde programlarımızı revize ediyoruz.” (K7)

“Etkinlik değerlendirmelerinde öğrenci-öğretmen etkileşimlerine odaklanıyoruz. Bu etkileşimlerin öğrenci akademik başarılarına etkisini değerlendirmek için öğrenci ve öğretmen geri bildirimleri topluyoruz. Bu geri bildirimler doğrultusunda, rehberlik programlarımızı öğrenci-öğretmen ilişkilerini güçlendirecek şekilde iyileştiriyoruz.” (K8)

“Öğrenci rehberlik programının etkinliğini değerlendirmek için öğrenci liderlik projelerine odaklanıyoruz. Liderlik projelerinin öğrenci liderlik becerilerine olan etkilerini değerlendirerek, programlarımızı öğrenci liderliğini destekleyecek şekilde güçlendiriyoruz.” (K9)

“Etkinlik değerlendirmelerinde öğrenci etkileşimleri ve grup çalışmalarına odaklanıyoruz. Bu etkileşimlerin öğrenci sosyal becerilerine etkisini gözlemleyerek, programlarımızı sosyal gelişimi destekleyecek şekilde iyileştiriyoruz.” (K10)

“Öğrenci rehberlik programının etkinliğini değerlendirmek için öğrenci psikososyal gelişim gözlemlerine odaklanıyoruz. Bu gözlemlerle öğrencilerin duygusal sağlıklarını ve sosyal uyum becerilerini değerlendirerek, programlarımızı bu alanlarda daha etkili kılacak iyileştirmeler yapıyoruz.” (K11)

“Öğrenci rehberlik programının etkinliğini değerlendirmek için öğrenci kulüpleri ve sosyal gruplara odaklanıyoruz. Bu grupların öğrenci sosyal bağlarını güçlendirmedeki etkilerini değerlendirerek, programlarımızı sosyal etkileşimi destekleyecek şekilde düzenliyoruz.” (K13)

“Etkinlik değerlendirmelerinde öğrenci rehberlik programlarının veli katılımına odaklanıyoruz. Veli seminerleri ve etkinliklerine katılım düzeyini değerlendirerek, veli-öğrenci ilişkilerini güçlendirmeye yönelik iyileştirmeler yapıyoruz.” (K14)

“Öğrenci rehberlik programının etkinliğini değerlendirmek için öğrenci katılım anketlerini kullanıyoruz. Öğrencilerin rehberlik programlarına olan ilgilerini ve memnuniyetlerini değerlendirerek, programlarımızı öğrenci beklentilerine daha iyi uyacak şekilde düzenliyoruz.” (K17)

“Etkinlik değerlendirmelerinde öğrenci rehberlik programlarının öğretmen iş birliğine odaklanıyoruz. Öğrenci-öğretmen iş birliğinin öğrenci başarılarına olan etkilerini izleyerek, programlarımızı öğretmenleri daha etkin bir şekilde içermeye yönelik iyileştirmeler yapıyoruz.” (K18)

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma, okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik hizmetlerini yönetirken karşılaştıkları zorlukları ve bu zorlukları aşma stratejilerini ele alarak önemli bir perspektif sunmaktadır. Karşılaşılan zorluklar arasında sınırlı bütçe, kaynak ve personel yetersizliği, bireysel öğrenci ihtiyaçları, iletişim ve katılım sorunları, teknolojik gelişmeler ve sosyal-duygusal ihtiyaçların karşılanamaması gibi ana başlıklar yer almaktadır. Çözüm stratejileri ise teknoloji entegrasyonu, kaynak paylaşımı, kişiselleştirilmiş rehberlik programları gibi konuları içermektedir. Bu sonuçlar, literatürdeki benzer çalışmalarla tutarlılık göstermektedir. Örneğin, Daing ve Mustapha'nın (2023) çalışması, öğrenci rehberlik hizmetlerindeki sınırlı bütçe ve kaynak sorunlarını vurgulayarak, çözüm olarak kaynak paylaşımı ve gönüllü destekleri öne çıkarmıştır. Aynı şekilde, Chatzipanagiotou ve Katsarou'nun (2023) çalışması da öğrenci-veli iletişimi ve katılım sorunlarını ele almış ve bu sorunların çözümüne dair öneriler sunmuştur. Daing ve Mustapha'nın (2023) çalışması, özellikle öğrencileri tanıma ve kişiselleştirilmiş rehberlik programlarına odaklanarak, bu çalışmanın bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Bu ortak noktalar, öğrenci rehberlik hizmetlerinin yönetimi konusundaki genel zorlukların genel geçerliğini vurgulamaktadır. Çalışmaların ortak temaları, okul yöneticilerinin benzer zorluklarla mücadele ettiğini ve benzer çözüm stratejilerini uygulamaya çalıştığını göstererek, bu alandaki ortak endişeleri yansıtmaktadır.

Bu çalışma, okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarıları ölçme kriterleri ve bu başarıları artırmak için uyguladıkları stratejilere dair önemli bir içgörü sağlamaktadır. Kriterlere dayalı başarı ölçümü, akademik başarılar, davranış değişimleri, sosyal-duygusal gelişim gözlemleri, bireysel öğrenci portföyleri, liderlik projeleri ve kariyer takibi gibi dört temel alanı içermektedir. Aynı zamanda, geri bildirim ve uygulama değerlendirmesi teması altında öğrenci-veli memnuniyeti, öğrenci etkileşimleri, motivasyon artışı, rehberlik programlarına katılım ve etkinlik değerlendirmesi gibi unsurları içermektedir. Selim ve arkadaşlarının (2023) çalışması, öğrenci rehberlik hizmetlerindeki başarıları ölçme kriterlerini ele alarak, bu alanda kullanılan ölçüm araçlarına dair yöneticilerin görüşlerini içermektedir. Ayrıca, Tampubolon ve Sibuea'nın (2023) çalışması da başarı ölçümü ve değerlendirme konularına odaklanarak benzer temaları ele almıştır. DeMatthews ve diğerleri (2021) çalışması, öğrenci-veli memnuniyeti, öğrenci etkileşimleri ve rehberlik programlarının etkisinin değerlendirilmesi gibi konulara odaklanmıştır. Bu bağlamda, bu çalışma ile benzer temaları içermektedir. Bu sonuçlar, okul yöneticilerinin genel olarak benzer başarı ölçüm kriterlerini benimseyip, rehberlik hizmetlerindeki etkinliği artırmak için benzer stratejilere başvurduklarını göstermektedir. Bu benzerlikler, farklı coğrafi bölgelerde ve farklı okul sistemlerinde benzer zorluklara ve çözüm stratejilerine dair evrensel bir anlayışın varlığını yansıtabilir.

Okul yöneticilerinin okullarında öğrenci rehberlik programının etkinliğini değerlendirmeleri sonucunda yapılan iyileştirmelere dair görüşleri; “akademik başarı verileri odaklı düzenlemeler, katılımı ve motivasyonu artırıcı düzenlemeler” temaları altında toplanmıştır. Bu çalışma, okul yöneticilerinin öğrenci rehberlik programlarının etkinliğini değerlendirmeleri sonucunda yapılan iyileştirmelere dair önemli bir içgörü sunmaktadır. Akademik başarı verileri odaklı düzenlemeler teması altında ele alınan konular arasında öğrenci başarı verileri ve akademik iyileştirmeler, kariyer planlaması, mezuniyet sonrası destek, ders içi destek programları, atölye çalışmaları ve eğitim-donanım kalitesinin iyileştirilmesi bulunmaktadır. Aynı şekilde, katılımı ve motivasyonu artırıcı düzenlemeler teması altında bireysel rehberlik, mentorluk hizmetleri, öğretmen-öğrenci ve veli etkileşimini güçlendirmek, duygusal-sosyal gelişimi desteklemek ve etkileşimi artırıcı etkinlikler gibi unsurlar ele alınmıştır. Bu sonuçlar, Caillier'in (2020), Hariyati ve Khamidi'nin (2020) ve Sahu'nun (2020) çalışmalarıyla benzerlikler göstermektedir. Örneğin, Caillier'in çalışması, okullardaki rehberlik programlarının öğrenci başarıları üzerindeki etkisini inceleyerek, bu alanda yapılan düzenlemelere vurgu yapmaktadır. Hariyati ve Khamidi'nin çalışması, öğrenci katılımını ve motivasyonunu artırmaya yönelik düzenlemeleri ele alarak, bu çalışmanın ikinci temaya benzer sonuçları içermektedir. Sahu'nun çalışması ise öğrenci rehberlik programlarının akademik başarıyı destekleyici düzenlemelerini inceleyerek, ilk temaya paralel benzer sonuçlar içermektedir. Bu benzerlikler, farklı coğrafi bölgelerde ve farklı okul sistemlerinde benzer uygulama alanlarına yönelik benzer çözüm stratejileri ve iyileştirmelerin uygulandığını göstermektedir. Bu çalışmanın bulguları, öğrenci rehberlik hizmetlerinde yapılan düzenlemelerin evrenselliğini vurgulayarak, benzer konularda yapılan araştırmalarla uyumluluk göstermektedir.

Öneriler

Öğrenci rehberli hizmetlerinin yönetilmesine dair okul yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirildiği bu çalışmada okul yöneticilerine şu öneriler sunulmuştur;

- Okul yönetimi ve rehberlik birimleri arasında düzenli toplantılar düzenlenmeli, diğer eğitimcilerle ve velilerle iş birliği içinde olunmalıdır.

- Rehberlik hizmetlerinin okulun genel hedefleriyle uyumlu olması sağlanmalıdır.
- Rehberlik hizmetlerine ayrılan bütçe belirlenmeli ve etkili kullanmak için stratejiler geliştirilmeli. İhtiyaç analizleri yapılarak, bütçede öncelikli alanlara odaklanmalıdır.
- Rehberlik personelinin sürekli eğitimi desteklenmeli, yeni yöntemler ve en iyi uygulamaları takip etmeleri için fırsatlar sağlanmalıdır.
- Öğrenci başarı verilerini ve rehberlik programı performansını düzenli olarak izlenerek, verilere dayalı analizlerle programları iyileştirmek için stratejiler belirlenmelidir.
- Rehberlik hizmetlerini velilere düzenli olarak tanıtan etkinlikler düzenlenmeli ve velilere bu programlara katılım konusunda teşviklerde bulunulmalıdır.
- Öğrencilerden rehberlik hizmetleriyle ilgili düzenli geri bildirimler toplanmalı, bu geri bildirimler değerlendirilerek gerekli revizyonlar yapılmalıdır.
- Öğrencilerin rehberlik etkinliklerine ilgi göstermelerini sağlamak için çeşitli etkinlikler düzenlenmeli, öğrenci kulüpleri ve etkinlikleri aracılığıyla sosyal bağlar güçlendirilmelidir.
- Rehberlik hizmetleri çeşitli ihtiyaçları olan öğrencilere uygun hale getirilmelidir.
- Öğrenci bilgileri güvenli bir şekilde saklanmalı ve paylaşım konusunda hassas olunmalıdır. Rehberlik seanslarında gizliliği koruyacak politika ve uygulamalar güçlendirilmelidir.

Referanslar

- Caillier, J. G. (2020). Testing the influence of autocratic leadership, democratic leadership, and public service motivation on citizen ratings of an agency head's performance. *Public Performance & Management Review*, 43(4), 918-941.
- Chatzipanagiotou, P., & Katsarou, E. (2023). Crisis Management, School Leadership in Disruptive Times and the Recovery of Schools in the Post COVID-19 Era: A Systematic Literature Review. *Education Sciences*, 13(2), 118.
- Creswell, J. W. (2020). *Nitel araştırma yöntemleri*. (S.B. Demir ve M. Bütün, Çev.). Siyasal Kitabevi.
- Daing, C. A., & Mustapha, L. C. (2023). School administrators' instructional leadership skills and teachers' performance and efficacy in senior high schools in the national capital region, Philippines. *International Journal of Educational Policy Research and Review*, 11(1), 1.
- DeMatthews, D., Carrola, P., Reyes, P., & Knight, D. (2021). School leadership burnout and job-related stress: Recommendations for district administrators and principals. *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, 94(4), 159-167.
- Ercan, L. (2001). Ergenlik Döneminde Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*.9(2), 47-58
- Eşen, R. (2009). *10. Sınıf Rehberlik Programının (Sınıf Öğretmenleri İçin) Rehber Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Hariyati, N., & Khamidi, A. (2020). Developing Management Model of School Health Services to Encourage Clean and Healthy Life Behavior in Junior High School. In *International Joint Conference on Arts and Humanities (IJCAH 2020)* (pp. 423-428). Atlantis Pres
- Kepçeoğlu, M. (2010). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. İstanbul: Alkım.

- Kılıççı, Y. (1992). *Okulda ruh sağlığı*. Anı Yayıncılık.
- Kuzgun, Y., (2000). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. ÖSYM Yayınları.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S. Turan). Nobel Yayın Dağıtım.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. 2. Edition. SAGE
- Özdaş F., E., Akpınar, B., Batdı V., Karahan O., & Yıldırım B. (2014). The Whole Human Being Paradigm and Holistic Curriculum Approach. *New Prespective in Science Education*. Vol. 3(3), 17-22.
- Patton, M.Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. 3. Baskıdan Çeviri. Bütün, M & Demir, S. B. (Edt.). Pegem Akademi.
- Poyraz, C. (2006). Türkiye'deki Rehberlik Hizmetlerinin Tarihsel Gelişimi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*. 3(2), 187-209.
- Sahu, P. (2020). Closure of universities due to coronavirus disease 2019 (COVID-19): impact on education and mental health of students and academic staff. *Cureus*, 12(4), 50-59.
- Selim, A., Omar, A., Awad, S., Miligi, E., & Ayoub, N. (2023). Validation of student academic advising and counseling evaluation tool among undergraduate nursing students. *BMC Medical Education*, 23(1), 1-10.
- Tampubolon, K., & Sibuea, N. (2023). The influence of supervisory work motivation and competence on the performance of school superintendents in padangsidimpuan city education office. *International Journal of Educational Review, Law And Social Sciences (IJERLAS)*, 3(1), 249-261.
- Ültanır, E. (2000). Okul Psikologluğu ve Okul Psikolojik Danışmanlığı Meslekleri: Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Milli Eğitim Dergisi*. 1(1), 9-16.
- Yeşilyaprak, B. (2016). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri Gelişimsel Yaklaşım*. Nobel Akademi Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.